

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/142/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2513205396
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2513205396.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu Mgr. Jozefa Mačēja a sudkýň JUDr. Ivety Jankovičovej a JUDr. Daše Kontríkovej v právnej v právnej veci žalobkyne: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zast. splnomocnenkyňou: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 36 613 843, proti žalovanému: U. U., nar. XX. H. XXXX, bytom U., U. XX/XX, o 2.753,90 eur a príslušenstvo, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Piešťany z 24. októbra 2014 č. k. 6C/24/2014-64, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého potvrdzuje.

Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa I/ zamietol návrh žalobkyne, ktorým sa domáhala uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť jej 2.753,90 eur s kapitalizovaným úrokom z omeškania vo výške 106,68 eur, s úrokom z omeškania 9% ročne zo sumy 2.383,61 eur od 18.10.2012 do zaplatenia (žalobkyňa svoj žalobný nárok odvodzovala zo zmluvy o splátkovom úvere č. 0274306138, ktorú žalovaný uzavrel dňa 14. mája 2007 so Slovenskou sporiteľňou, a.s., na základe ktorej mu táto poskytla úver vo výške 1.327,76 eur (niekdajších 40.000,- Sk), ktorá pohľadávka (žalobný nárok) bola zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 15. decembra 2011 postúpená žalobkyňi, ktorá dňa 27. augusta 2012 uzavrela so žalovaným dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku) a II/ žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 2 písm. a/ a b/ zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších zmien a doplnení; § 7 ods. 2, § 8 ods. 1, 4 a § 25 ods. 1 zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších zmien a doplnení; § 100 ods. 1, § 101 a § 558 O.z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb.). Vecne dôvodil tým, že z dôvodu hospodárnosti konania sa prioritne zaoberal vznesenou námietkou premlčania. Uviedol, že napriek žalobkyňou uplatňovanému nároku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, premlčaciu dobu neposudzoval podľa ust. § 397 Obch.z. (Obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), ale podľa ust. § 101 O.z.. Vychádzal zo skutočnosti, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je upravená osobitným právnym predpisom a to zákonom č. 258/2001 Z.z., ktorým sa podľa ust. § 25 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. spravuje záväzkový vzťah medzi žalobkyňou a žalovanou. Pri spotrebiteľských úveroch sa nejedná o vzťah medzi podnikateľmi ako o typický obchodno-záväzkový vzťah, ale o vzťah medzi spotrebiteľom ako fyzickou osobou nepodnikateľom a veriteľom, ktorý vykazuje všetky znaky občiansko-právneho konania. Vzhľadom na špeciálnu právnu úpravu vzťahu zákonom o ochrane spotrebiteľa a zákonom o spotrebiteľských úveroch, súd pri posudzovaní premlčania aplikoval ustanovenia O.z. ako právneho predpisu upravujúceho vzťahy fyzických osôb - nepodnikateľov, teda vzťahy, ktoré nemajú obchodno-záväzkovú povahu. Vychádzal pritom z ust. § 52 ods. 1 O.z. účinného do 31. marca 2006 (t. j. v čase trvania zmluvného vzťahu), podľa ktorého za spotrebiteľskú zmluvu v širšom zmysle možno považovať

každú zmluvu uzavieranú medzi dodávateľom a spotrebiteľom a tým určenú úpravu režimom O.z.. Súd pritom prihliadal aj na ustálenú judikatúru v súlade s eurokonformným výkladom smernice 93/13/EHS a verejno-právny charakter ochrany spotrebiteľa, povinnosť štátnych orgánov členského štátu Európskych spoločností /pod tento pojem je potrebné zahrnúť aj súd/ vykladať svoje právo v čo najvyššej možnej miere eurokonformne, čiže v súlade s právom Európskych spoločností, t.j. tak aby sa dosiahol cieľ sledovaný komunitárnou normou Preskúmaním prílohy k zmluve o postúpení zistil, že v čase postúpenia pohľadávky dňa 15. decembra 2011 bol počet dní omeškania žalovaného so splnením dlhu 1.138 dní, t.j. 3 roky a 43 dní. Nesplatený dlh žalovaného sa stal splatným dňa 2. novembra 2008 a týmto dňom začala plynúť trojročná premlčacia doba na uplatnenie pohľadávky voči odporcovi na súde. Premlčacia doba uplynula 3. novembra 2011 a návrh na začatie konania bol súdu doručený dňa 15. apríla 2013. Osobitne skúmal povinnosť žalovaného plniť žalobkyňu titulom dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní dlhu, ktorú žalovaný podpísal dňa 27. augusta 2012, teda po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby. V predmetnej dohode žalovaný v bode 3.1 vyhlásil, že má vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch. Prvostupňový súd mal za to, že uznanie dlhu ako inštitút zabezpečenia záväzku je inštitútom legálnym a zákonom aprobovaným, ide o jednostranný úkon, ktorý tento charakter nestráca ani keď je súčasťou iného dvojstranného úkonu. V prejednávanej veci sa však zameril na otázku, akým spôsobom tento úkon dlžníka - spotrebiteľa vznikol. Ak by vznikol zo slobodnej vôle spotrebiteľa (napr. aj z dôvodu, aby spotrebiteľ nebol vedený ako neplatič a mohol sa uchádzať o iný úver), tak napriek jeho nevýhodnosti pre spotrebiteľa by súd voči jeho platnosti namietat nemohol. Z činnosti prvostupňového súdu mu bolo známe, že žalobkyňa iniciuje podpísanie ňou vopred pripravených formulárov, kde okrem dvojstranného právneho úkonu vo forme dohody o splátkach, ktorý dlžníkom zvyčajne prezentuje, vložila aj pre nich zjavne nevýhodný jednostranný úkon uznania záväzku, ktorý dlžníkom na rozdiel od dohody o splátkach už výslovne neinterpretovala. V uvedených súvislostiach, tak nejde o nič iné ako znevýhodnenie spotrebiteľa, pretože dlžník podpísaním dohody nič nezískal, ale naopak, naoko „vlastným“ úkonom si z vôle žalobkyne svoje postavenie podstatne zhoršil. O tejto skutočnosti svedčí aj vyjadrenie žalovaného, ktorý uviedol, že dohoda o uznaní záväzku mu bola zaslaná poštou s textom vopred vyplneným, túto nemal možnosť žiadnym spôsobom ovplyvniť pokiaľ ide o obsah a text nečítal, pričom nevedel, že uznáva dlh, ktorý je už premlčaný. Dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku nebola individuálne vypracovaná pre tento konkrétny prípad a údaje o žalovanom ako aj o jeho záväzku boli vpísané do predtlačenej formulára. Žalobkyňa doručila žalovanému dohodu o uznaní záväzku s cieľom dosiahnuť vymožitelnosť už premlčanej pohľadávky, pričom vyhlásenie žalovaného, že má vedomosť o premlčaní pohľadávky je zakomponované do vopred pripraveného textu dohody ako posledná veta bodu 3.1.. Žalobkyňa žalovanému nevysvetlila význam premlčanej pohľadávky a právne následky podpísania dohody, neposkytla mu podstatné informácie, ktoré priemerný spotrebiteľ potrebuje, aby sa vedel rozhodnúť, nepredložila mu jasne a jednoznačne koncipovanú dohodu, z ktorej by bolo zrejme splácať už premlčanú pohľadávku. Naopak, doručila žalovanému poštou na podpis dohodu obsahujúcu množstvo právnych informácií majúcich za následok, že si tieto si pri podpise dohody nevšimol a podpísal vyhlásenie o vedomosti premlčaného dlhu, čo bolo zrejme i zámerom žalobkyne. Takéto konanie považoval prvostupňový súd za porušenie odbornej starostlivosti vo vzťahu k žalovanému ako spotrebiteľovi, ktorá predpokladá osobitnú schopnosť a starostlivosť, ktorú možno rozumne očakávať od dodávateľa pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi zodpovedajúcu čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti. Konštatoval, že žalobkyňa napriek vedomosti účinkov dohody, ktoré dosahuje (resp. sa snaží dosiahnuť) v podobe obnoviteľnosti nároku, neposkytla žalovanému žiadny benefit (napr. v podobe odpustenia úrokov z omeškania, poplatkov, časti istiny a pod.) ale naopak do dôsledkov vylúčila aj dispozitívne ustanovenie (toto vylúčenie je však v rozpore s § 54 ods.1 O.z.) § 521 O.z. - ak dôjde k dohode o tom, že sa už splatný dlh bude plniť v splátkach, a ak veriteľ chce, aby dlžník v splátkach plnil aj úroky z omeškania, musí sa to výslovne dohodnúť (NS ČR sp. zn. 32 Odo 860/2005). Podotkol, že treba rozlišovať medzi úrokmi z omeškania od pôvodnej splatnosti do účinnosti dohody, úrokmi z omeškania od účinnosti dohody do splatnosti dohodnutých splátok a úrokmi z omeškania za omeškanie po splatnosti splátok. Na úroky z omeškania za omeškanie od účinnosti dohody podľa § 521 O.z. do splatnosti jednotlivých splátok má veriteľ voči dlžníkovi nárok iba vtedy, ak je to medzi veriteľom a dlžníkom výslovne dohodnuté. V danom prípade došlo zo strany žalobkyne pri uzatváraní dohody o splátkovom kalendári a uznaní záväzku k nekalej obchodnej praktike, ktorá bola v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti a ktorá podstatne narušuje alebo môže narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku alebo službe, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov. Ak podnikateľ ako dodávateľ do dohody „tváriacej“ sa ako dohoda o zmene

splatnosti záväzku inkorporuje jednostranný zmluvný záväzok dlžníka týkajúci sa uznania dlhu, je nutné dôjsť k záveru, že takáto zmluvná podmienka (dohoda) spôsobuje vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Súd prvého stupňa uznanie dlhu žalovaným obsiahnuté v dohode zo dňa 27. augusta 2012 považoval za právne neúčinné, pretože v konaní nebolo preukázané, že žalovaný vedel o premlčaní svojho dlhu tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 558 O.z.. Uznať možno aj premlčaný dlh, ale uznávací prejav dlžníka bude mať právne účinky len vtedy, ak dlžník vedel, že dlh je premlčaný, čo v danom prípade žalobkyňa nepreukázala. O trovách prvostupňového konania rozhodol tak, že v konaní plne úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal, pretože ten si ich neuplatnil.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalobkyňa z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a nedostatočného zistenia skutkového stavu a žiadala, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrhu v celom rozsahu vyhovie resp. aby predmetný rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Žalovaný podpísal 27. augusta 2012 dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznaním záväzku, obsahom ktorej bolo uznanie dlhu zo strany žalovaného, ktorá dohoda má všetky náležitosti požadované zákonom. Uznanie premlčaného práva nie je z hľadiska účinkov spojených s § 110 ods.1 O.z. viazané na vedomosť dlžníka, že uznal premlčané právo. K prerušeniu plynutia pôvodnej premlčacej doby a začatiu plynutia novej 10 ročnej premlčacej doby dochádza bez ohľadu na to, či dlžník v čase uznania o premlčaní vedel alebo nie. Poukázala aj na to, že aj ochrana spotrebiteľa má svoje medze a v žiadnom prípade ju nemožno chápať ako ochranu ľahkomyselnosti a nezodpovednosti spotrebiteľa. Zastáva názor, že súd vybočil z medzí a účelu ochrany spotrebiteľa upravenej v O.z., keď úplne negoval hmotnoprávne inštitúty upravené v O.z. a to uznanie práva v zmysle § 110 ods. 1 O.z., ako aj uznanie záväzku v zmysle § 558 O.z.. Podotkol, že konanie žalovaného nie je možné považovať za morálne a čestné, preto nemôže súhlasiť s tým, aby takémuto konaniu bola zo strany súdu poskytnutá ochrana.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 6C/24/2014 je zaplatenie 2.753,90 eur a príslušenstva.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola žaloba žalobkyne v celom rozsahu zamietnutá vrátane závislého výroku o náhrade trov konania.

Odvolateľka odvolanie odôvodnila tým, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). Uvedený odvolací dôvod je daný, ak súd prvého stupňa posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo právnu normu, síce správne určenú, nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na vyhlásenie rozsudku a na základe vykonaných dôkazov, dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil.

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvého stupňa obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku, pričom v podrobnostiach na ne odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Odvolací súd nezistil porušenie zásady súdom prvého stupňa vyplývajúce z ust. § 132 v súvislosti s hodnotením dôkazov. Skutkové zistenia správne subsumoval pod aplikované právne predpisy a daný právny vzťah správne posúdil ako nárok žalobkyne na zaplatenie žalovanej istiny titulom uzatvorenej zmluvy o úvere v zmysle § 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a ustanovení O.z..

Podľa § 52 ods. 1 až 4 O.z., spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej

podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 100 ods. 1 O.z., právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 101 O.z., pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

V predmetnej veci záväzok žalovanej vznikol zo zmluvy o úvere, ktorá bola uzavretá podľa ust. § 497 a nasl. Obch.z., ktorá je v zmysle § 261 ods. 3 písm. d/ Obch.z. absolútnym obchodom, ktorý sa bez ohľadu na charakter účastníkov riadi ustanoveniami Tretej časti Obch.z.. Napriek povahe výlučného obchodného záväzku je však zmluva o úvere s ohľadom na skutočnosť, že žalovaná ako jedna zo strán tejto zmluvy nebola podnikateľom, taktiež vzhľadom na skutočnosť, že zmluva bola žalobkyňou vopred pripravená, je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle § 52 a nasl. O.z., a preto je potrebné aplikovať spotrebiteľské právo a v rámci neho ustanovenia O.z. a zákona na ochranu spotrebiteľa.

Podľa § 558 O.z., ak niekto uznal písomne, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky predpokladá sa, že dlh v čase uznania trvá. Takéto uznanie zakladá právnu domnienku existencie dlhu v čase jeho uznania iba vtedy, ak dlžník, ktorý dlh uznal, vedel o jeho premlčaní. Ak dlžník nevedel o premlčaní, či už pre omyl skutkový alebo pre omyl právny nenastávajú právne účinky. Aj uznanie premlčaného dlhu zakladá len vyvrátiteľnú domnienku. Dlžník sa tu môže brániť námietkou, že dlh nevznikol, alebo že v čase uznania neexistoval. Preto ak súd prvého stupňa zamietol žalobu žalobcu, jeho rozhodnutie je vecne správne. Ak súd prvého stupňa žalobu zamietol z dôvodu, že žalobca pred uplatnením tejto pohľadávky na súde predložil žalovanej na podpis dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznaní dlhu, ktorú žalovaná podpísala bez toho, aby jej obsahu porozumela, rovnako aj otázke premlčania, správny bol jeho právny záver, že táto dohoda bola v jej neprospech.

Z dokazovania jasne vyplynulo, že zmienka o premlčaní dlhu v texte zmluvy o uznaní záväzku je síce uvedená, ale je účelovo znevýraznená a zvýraznená je len tá časť, ktorá sa týka uznania záväzku bez zmienky o jeho premlčaní, pričom text uznania dlhu bol vopred žalobkyňou naformulovaný. V texte nie je zmienka o tom, že žalovaný bol poučený, že uznáva premlčaný záväzok a bol oboznámený o význame premlčania všetkých skutočností, na ktoré poukázal prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí. Odvolací súd sa s nimi stotožnil, keďže vyplývajú z vykonaného dokazovania.

Umiestnenie textu o vedomosti premlčaného dlhu nasvedčuje tomu, že zo strany žalobkyne došlo k porušeniu odbornej starostlivosti vo vzťahu k spotrebiteľovi, ktoré predpokladá osobitú schopnosť a starostlivosť, ktorú možno rozumne očakávať od dodávateľa pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi zodpovedajúcej čestnej obchodnej praktike. Z tohto hľadiska je správny záver o tom, že dohoda o uzavretí splátkového kalendára o uznaní záväzku spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Vzhľadom na uvedené, pokiaľ súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol žalobu žalobkyne voči žalovanému, rozhodol vecne správne, a preto odvolací súd v súlade s ust. § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, keď tento správne rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. i o trovách konania a vo veci úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal, keďže tento návrh na priznanie trov konania nepodal.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a v odvolacom konaní úspešnému žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože tento návrh na ich priznanie nepodal (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.